

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxvième ANNÉE

1 Juin 1932

İÇTİHA

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 346

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Haziran 1932

EDEBİ TAHLİL

İ K İ M İ Z [Şi'r Mecmu'ası]

Şa'iri : Yaşar Nabi B. - 1932 S: 30 - Mu'allim Halid kitaphanesi

Bir memleketin , bir devrin , edebî eserleri o memleketin, o devrin ictima'î, ahlakî , me - denî kıymet ve kudretinin mi'yarıdır diyenler hayli musib bir hükümde bulunmuşlardır . Şa'irler, edibler, mütefekkirler şahsiyyeti ma'şeriyenin kafaları demektir . Ferdî şahsiyyet nasıl dımağile tefekkür ederse, ictima'î şahsiyyet de muhakkak « güzide » leri ile düşünür . Fakat dımağ, hayat ve fe'aliyyetini, diğer âzânın, kalbin, böbreklerin, mi'denin, bağırsak - ların, ak ve kara ciğerlerin ve sa'irenin fe'a - liyyet ve hayatile nasıl idame ederse edibler , mütefekkirler ve bilhassa şa'irler de az çok ictima'î muhitlerinin te'sirleriyle beslenirler . Genç şa'ir Yaşar Nabi Beyin şi'r mecmu'asını bir devrin şi'rine ve şa'irlerine bu nazarla bakan gözlerle ve dikkatle okudum . Bir şi'r kitabını tahlil eden birmünakkid için en büyük zevk, tahlil ederken kıymetli ma'denler bulması ve bu ma'denleri kari'lerine arz edebilmesidir . Ben bu def'a o bahtiyar münakkidlerden, iste - diğim kadar, olmıyorum.

Şa'irlerimizin çoğu , o kaynaga benzeyor - lar, ki bir kaç gün ve bir kaç def'a bol ve ber - rak su fırlatdıktan sonra, yavaş yavaş sönüyor, durak bir su birikintisi veya suyu çok azalmış bir çeşme halini arz ediyorlar.Yaşar Nabi B. in iki sene evvel çıkan **Kahramanlar** ında daha kuvvetli , daha vekur ve daha musaffa

şi'irleri vardı . Lisan , selis, gülfetsiz ; fakat bu kâfi değil , bu güzellik cansız bir güzelliştir . « Mannequin » güzelliğidir, hareketsiz ve nü - fuzsuz bir güzellik . Bu otuz sahife içinde gö - züme yeni bir tulu', yeni bir yıldız te'siri ya - pacak bir hayâl [Image] çok aradım , fakat beyhude aradım . Ve bu arayış esnasında bul - duğum , bir miktar Sadisme [*] ile meb - zul şehvet hareketleri oldu ve bunları bulur ve okurken biraz hicab hissi duydum ; bana

[*] Sadisme ilk def'a Prince de Sade da' görüldü - ğünden bu ruhi hastalığa Sadisme adı verilmiştir . Sa - disme, Exhibitionisme, Fetichisme , Masochisme, Homo - sexualité ile cinsiyet hissinin fesadları kadrosuna girer . Sadisme hastalığına mübtelâ olanlar ancak insanları , hayvanları, ta'zib, eşyayı tahrib ile şehvanî telezzüz du - yarlar . Hastalığın, yaliniz , fikirde , muhayyilede mev - cud olandan başlayarak ölümlere ta'daya kadar varan muhtelif dereceleri vardır . Fa'il olan « Sadique » in zıddı olarak münfe'il olan « Masochiste » ancak nefsine muhtelif işkence ve ıztıraplar çektirerek şehvanî huzuz duyarlar . Masochiste ler çıplak vücudlarını kırbaçlatarak şehvanî telezzüz duyarlar . Sadique ler kırbaçlayarak şehvet hissi te'min ederler . Kahriyyat ın

Olan ey istima'ı girye'i mazlumdan mahzuz,

Tutan ey milki bir milki sitem bünyad halinde !

beytini tacdar müstebide hitab ettiğim vakit bir « Sadique » ruha hitab etmiş ve Sadisme in vasıflarını saymışdim . A.D.

« Artık böyle hisler démodé dır , o , ak saç -
lılarda kalmış lüzumsuz ve mevsimi geçmiş
şeylerdir » diyeceklerin bulunacağını bilirim.
Hattâ Sehnamenin

چو نین برد و آورد و آورد و برد
که دایه ز حسرت پس پرده مرد .

beytini hatırlatarak ve burada şa'irin fotoğraflık
etmiş olduğunu ve şa'irin kendi ruhile bir alâ-
kası bulunmadığını unutarak beni ilzam etmek
isteyeceklerdir .

Şu halde bana bu hissi ilka etmiş olan par-
çaları aynen almak ve kari'lerin muhakemesine
arz etmek en bî tarafane ve muvafık yol olur
sanırım :

Senin yaşlı gözlerin ve senin tebessümün
Benim en koyo hazzım, en büyük kederimdir.
Beni bir zincir gibi sana bağlayan bu gün
Saçının tellerinden ince sinirlerimdir .
Duyunca vücudunun tenime temasını
Unutur içim sensiz günlerimin yasını.
Arzumun anlatacak sana ihtirasını
Vahşi göz bebeklerim, alevlenen derimdir.

Bu iki kıt'a göz önüne behimî bir şehvet
tehevvürile beliren gözler ve ateşlenen deri den
ve sonra bu şehvet mevzu'asının gözlerinde
yaş görmekten haz alan bir «Sadiste» den başka
ne getiriyor?

Albert Samain in **Chariot d'Or** da La peau
de bête adlı enfes bir manzumesi vardır. Bunu
genç şa'irimiz okumuş olsa gerekdir . Orada
çiril çıplak cennetden koğulan ve soğukdan
ve korkudan titreyen Hazreti Havva ile Hazreti
Ademin halleri hikâye olunmuşdur . Havvayı
ne ile örteceğini ve nasıl soğukdan kurtaraca-
ğını mütehayyir düşünürken vahşi orman içinde
birdenbire zuhur eden bir koyunu Ademin yakala-
masını ve kana batan tırnaklarla koyunun derisini
yüzerek sıcak ve kan sızan bu deriyi Hazreti
Havvanın vücuduna sardığı ve o gece Havvanın
(Kabil) e hamile kaldığı tasvir olunmuşdur.

Sadisme temayülü, sevgiliyi ağlar, muzta-
rib görmekten haz duymakda devam ediyor ,
okuyalım :

Gülme sıcak bakışın yine dolsun sitemle ,
Gülme güzel gözlerin daha güzeldir nemle .
İçin burkulsun diye biraz, biraz elemle ,
Saklarım bir sır gibi senden ızdırabımı .

Bu mısra'lardan anlaşılıyorki şa'ir sevgili -
sine de Sadisme koyuyor. Şa'irin sevgilisi, şa'iri
ızdırabsız görünce yüreği burkuluyor, muztarib
oluyor. Şa'irin ise en ziyade zevk aldığı şey ,
karşısında ızdırab çekildiğini görmektir . onun

Her telinde inliyor bir derd udı şavkimin :

Gülmeyor gönlüm cihanda ağlayanlar var iken [']

yahud

Gönüllerle beraber gönlümüz şad ü mükedderdir

Dili tevhidimizde münferid haz ü azab olmaz [']

diyen şa'irin ruhile akrabalığı yokdur.

İkimiz i okumaya devam ediyorum:

Seni bu kadar dışı görmedimdi ben asla,
Nefesin sıklaşıyor , en ufak bir temasla,
Kollarını boynuma doladım ihtirasla
Göğsün avuçlarımı işte ne çabuk buldu ...

Sevmek çıplak vücudun kadar pür ihtirastır.
Şehvetin bir kısrağıdır koşar dolu dizginle ,
Arzumu his edince sırtında kırbaç gibi .
Muhteris dişleriyle kanatırken etimi ,
Azabım his ettirir bana sa'adetimi .

Göğsün , dudakların ve kalçaların
Ve ılık teninle vücudumu sar ...
Çünkü biliyorsun ki aşkımızın
Yalnız bir gecelik bir devamı var...
Kanayan ağzınla ağzımı ısır
Geceler gebedir , gündüzler kısır ...
Asıl iki hayvan gibi çırp çıplak
Kendi kanımızla ısınacağız .
Brak cennetini tatsın lezzetin ,
Etime arzuyla sarılsın etin .

Yaşar Nabi Beyi ve yaş ve baş arkadaşlarını
daha yüksek aşk, daha yüksek idéal ile müte-
heyyic ve mülhem görmek isteyorum. Bu bizim
yaşda ve başda olanların hakkımızdır :

Ferdi yükseltmek, milleti yükseltmek, Cem-
'iyyeti yükseltme, insaniyyeti yükseltme şa'ikası,

['] KARLI DAĞDAN SES s: 54

['] Fena fillahımız, KAHRIYYAT .

ferdî, millî, ictimâ'î, beşerî mihnetlere ısyân , hürriyyet susuzluğu, bunların cümlesini bir kelimele icmâl eden **Fazilet** aşkı, yüksek şa'iri tehyic etmeye lââyık bunlar, ve ancak bunlardır. Yüksek şa'irin, munhasıren et etrafında dolaşan bir kedi gibi yalnız erkeklik ve dişilik mihveri etrafında dolaşmaktan çok uzak kalan heyecanları ve terennümleri vardır. Sevgilerin Fisiologia'sı ve mebd'î cinsiyyet hissi ola bilir fakat bu his « Idéalisé » edilmezse ya'nî fikranileşdirilmezse dişi ve erkek bir çift kedinin kızışmasından , insanın muhabbetinin ne farkı kalır ve bu hissin, böyle mütemadien **Et , Kalça , Çıplak, Sarıl, deri ...** gibi behimî ve şehvanî ifadelerle ilbas olunması mütemeddin ve mü'eddeb insanda utanma ve diksınme duygularından başka ne uyandırabilir .

Garb mütefekkirlerinden biri :

Le poète est l'homme le plus endetté

ya'nî şa'ir en ziyade borcu olan adamdır diyor-du . Şa'ir, hassas yüreğile, mü'essir ve muhayyel sözleriyle ferdleri ve cem'iyetleri yükseltmek, eyiye, güzele , doğruya iştiaqlar uyandırmak, ister yerden ister gökden gelsin, ister Allahdan ister ibadullahdan sadır olsun , her tahakküme karşı başlara dik durmayı ilham etmek borclarile şa'ir borcludur. Yüksek aşık

Deux choses ici-bas me font aimer le jour :

L'amour, la liberté seuls triesor que j'envie ;

Pour l'amour au besoin je donnerai ma vie

Mais pour la liberté je donnerai l'amour . [*]

diyen şa'irdir.

Yaşar Nabi Bey çok güzel ve nezih şa'irler yaza bilmiştir, yine yazacaktır. **İkimiz** de:

Gözlerini ayırma kavrulan gözlerimden ,

Bir yangın sezeceksin dokunursan derimden;

Nerdeyse kalbimi de atacak içerimden

Göğsümün bir sel gibi genişleyen kanları ...

Zincirine asılmış bir paket gibi vincin

Duydum yükseldiğini içerimde sevincin

Bir ıztrap gününde tekrar salvermek için

Durdurmak isteyorum bütün yelkovanları .

[*] Tercemesi: dünyada hayatı bana iki şey sevdiren:

Aşk ve hürriyyet , bunlar benim en kıymetli yegâne ma melekimdir. Aşk için, icabında Hayatı terk ederim, fakat hürriyyet için aşkı feda ederim.

kıt'aları gibi pek güzel parçalar da vardır. Vincin, Sevincin kafiyeleri ne kadar taze ve güzeldir ! kulak ve göz ne kadar müteleziz ve minnetdar oluyor!

Hamlet in Ophelia ya mektubundaki a k i-lânını pek çok andıran :

Çalışma sezmeye ve bana inan ,

Böyle bir sevgiyi almaz havsalar .

Kâ'inat olsada şimdi bir yalan

Yalnız benim aşkım bir hakikatdır.

kıt'ası da çok güzeldir .

Heca adedlerini doldurmak için «ve» ler fazla olmasa lisan i'tibarile Yaşar Nabi Beyin lisani yaşayacak bir lisandır , bu hususda arkadaşları Nahid Sırrı, Vasfi Mahir, Cevdet Kudret, Kenan Hulusi ve Lutfi Beyler kadar kudretlidir ve mahirdir, latifdir, halisdir.

İkimiz in son manzumesi olan **Heykel - tıraş** kusursuz ve tam bir güzellikle güzeldir : Seve seve ve şa'irini tebrik ederek iktibas ediyorum :

HEYKELTIRAŞ

Harcayıp boş kalan saatlerimden

Yaradan uğraşmış uzun bir müddet :

Sana, toprağından, alın terinden

Kusursuz şeklini vermiş nihayet .

Günden almış gibi nurunu rengin ,

Gözlerin bir sonsuz denizden engin .

Halikin koymayı unutmuş lâkin

Kalbine bir parça, biraz merhamet.

Ben ki ellerimle her tuncu oydu ,

Gıranite şekil vermekten doydum ,

Bir portakal gibi mermeri soydum ,

Dedim : bu kalbi de işlerim elbet ..

Çalıştım ve döktüm bütün terimi ,

Boşuna harcadım emeklerimi .

Verin : bana : verin siz mermerimi ,

Taştan daha sertmiş bu bir lokma et ..

İşte benim gözlerimin gördüğü budur. Umarımki Yaşar Nabi Bey munsıfané düşünür, benim tenkidlerimden gücenmez . Çok uzak olmayan bir atide bizzat kendisi de **İkimiz** i benden daha ziyade tenkid edecektir . Kitabını bana lutfen ihda ve mutala'amı (içtihad) a yazmamı işrab ettiği vakit bana, ihlâs eseri olan, bu hürriyyeti vermişdi . Gelecek nushamızda tahlil ve tenkid sütunumuzu Nahid Sırrı Bey oğlumuzun üç San'atkâr adlı üç hikâyesi işgal edecek.

AB. DJ.